

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna a soudkyň Michaely Bejčkové a Sylvy Šiškeové v právní věci žalobkyně: **Náboženská společnost Svědkové Jehovovi**, Armády 1306/2b, Praha 13 – Stodůlky, zast. advokátem JUDr. Lubomírem Müllerem, Symfonická 1496/9, Praha 5 – Stodůlky (původní žalobce: J. P.), proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, Křížová 1292/25, Praha 5 – Smíchov, proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 4. 2020, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 9. 12. 2020, čj. 16 Ad 36/2020-27,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

[1] Původní žalobce se domáhal u žalované přiznání vdoveckého důchodu podle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Vdovecký důchod odvozoval od zemřelé manželky G. M. P.. Žalovaná rozhodnutím ze dne 6. 3. 2020 ve spojení s rozhodnutím o námitkách ze dne 14. 4. 2020 žádost o vdovecký důchod zamítla. Původní žalobce nesplnil podmínky § 49 zákona o důchodovém pojištění, neboť zemřelá manželka nebyla ke dni smrti poživatelkou invalidního nebo starobního důchodu a ke dni smrti nezískala žádnou dobu pojištění podle českých právních předpisů. Manželka nesplnila ke dni smrti ani podmínky nároku na starobní důchod podle § 29 zákona o důchodovém pojištění ani podmínky nároku na invalidní důchod, nezískala žádnou českou dobu pojištění. V souladu s článkem 13 Smlouvy o sociálním zabezpečení mezi Českou republikou a Kanadou (č. 1/2003 Sb. m. s.) není možné do doby pojištění, která je potřebná k získání dávky z českého důchodového pojištění, započítat kanadské doby pojištění.

[2] Rozhodnutí žalované žalobce následně napadl u krajského soudu, který žalobu zamítl a ztotožnil se s argumentací žalované.

[3] Proti rozsudku krajského soudu podal původní žalobce kasační stížnost z důvodu dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Spor se týká jen otázky výkladu § 49 odst. 1 písm. a), odst. 2 zákona o důchodovém pojištění. Nárok na vdovecký důchod má muž, jehož manželka byla poživatelkou starobního nebo invalidního důchodu. Žalobce nesouhlasí s tím, že musí jít o český důchod. Zemřelá manželka byla poživatelkou starobního důchodu v Kanadě, proto žalobci z českého zákona plyne nárok na vdovecký důchod. Text zákona o důchodovém pojištění totiž neomezuje zdroj důchodu jen na důchod český. Žalobce upozorňuje, že se nedomáhal důchodu podle česko-kanadské smlouvy, v tom jsou proto úvahy krajského soudu mimoběžné.

[4] Žalovaná navrhuje kasační stížnost zamítnout. Upozorňuje, že žalobce kasační stížnost staví jen na čistě jazykovém výkladu, aniž bere v potaz systematiku a smysl zákona o důchodovém pojištění.

[5] Původní žalobce zemřel dne 22. 1. 2021. Usnesením ze dne 3. 2. 2021 přerušil NSS řízení o kasační stížnosti do doby skončení dědického řízení. Dne 20. 6. 2021 advokát žalobce doručil soudu usnesení notářky Mgr. Ivy Pánkové ze dne 28. 5. 2021, čj. 40 D 220/2021-30, jímž notářka potvrdila, že Náboženská společnost Svědkové Jehovovi jako jediný dědic stěžovatele dle závěti ze dne 24. 11. 2013 bez výhrady soupisu nabyla veškeré dědictví. Stěžovatel nezanechal nepominutelné dědice ani manželku.

[6] Protože povaha řízení umožňuje soudu pokračovat v řízení s žalobcovými právními nástupci (§ 63 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění), rozhodl NSS usnesením ze dne 1. 7. 2021, čj. 10 Ads 408/2020-33, o procesním nástupnictví podle § 107 odst. 1, 2 o. s. ř. a § 64 s. ř. s. V řízení tak na straně žalobce (stěžovatele) bude pokračovat Náboženská společnost Svědkové Jehovovi (dále jen „stěžovatelka“). Toto usnesení nabylo právní moci 1. 7. 2021. Advokát původního žalobce převzal zastoupení stěžovatelky a soudu oznámil, že stěžovatelka trvá na kasační stížnosti podané žalobcem.

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Podle § 49 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění ve znění do 31. 12. 2011 platí, že vdova má *nárok na vdovský důchod po manželovi, který byl poživatelem starobního nebo invalidního důchodu, nebo splnil ke dni smrti podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod anebo zemřel následkem pracovního úrazu*. Podle § 49 odst. 2 vdovec má nárok na vdovecký důchod po manželce, která splňovala podmínky uvedené v odstavci 1.

[9] Stěžovatelka stejně jako původní žalobce staví právní argumentaci na výkladu, že text zákona nijak neomezuje zdroj důchodu zemřelé manželky či manžela. „Doslovný“ výklad prý umožňuje vdovský či vdovecký důchod odvozovat od důchodu vypláceného v cizině.

[10] NSS s argumentací stěžovatelky nesouhlasí. Není ostatně ani pravda, že by její argumentace byla založena na jazykovém výkladu zákona. Nebude-li totiž posuzován izolovaně jen § 49 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, je zřejmé, že termíny „starobní

pokračování

nebo invalidní důchod,“ a *„podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod“* všechny míří na důchody či doby pojištění regulované českým právem. Konkrétně termín *„starobní důchod“* míří na důchod vyplácený podle části čtvrté hlavy první zákona o důchodovém pojištění (§ 28 až § 37c). Hypotéza § 49 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění tedy neodkazuje na jakýkoli starobní důchod vyplácený jakýmkoli sociálním systémem na světě, ale jen na starobní důchod vyplácený v režimu zákona o důchodovém pojištění.

[11] Ostatně již z § 1 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění plyne, že zákon upravuje důchodové pojištění, které vede k přiznání důchodu podle tohoto zákona a za podmínek tohoto zákona (srov. též účast na pojištění vymezenou v části druhé). Stejný závěr je potvrzen též v § 4 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, který vypočítává, jaké důchody se přiznávají z pojištění (a je tam uveden též důchod starobní).

[12] Skutečnost, že zemřelá manželka původního žalobce pobírala důchod z kanadského systému, který by snad odpovídal některými rysy českému důchodu starobnímu, proto nemá žádný význam pro přiznání vdoveckého důchodu podle § 49 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění.

[13] Jak správně upozornila žalovaná, stěžovatelčin výklad nejen pomíjí systematiku a logiku zákona o důchodovém pojištění, ale přináší též absurdní důsledky. „Doslovným“ výkladem, o který se opírá stěžovatelka, by totiž z českého systému byly poskytovány vdovské a vdovecké důchody všem, a to bez ohledu na to, že zemřelý manžel či manželka a dokonce ani žadatel nemají s českým pojistným systémem nic společného.

[14] Ostatně o tom, že § 49 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění odkazuje na důchody vyplácené podle českého zákona, není ani v odborné literatuře žádný spor (srov. např. VOŘÍŠEK, Vladimír. *Zákon o důchodovém pojištění*. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2012, s. 151-152).

[15] Opačný závěr samozřejmě může vyplývat z práva EU nebo z mezinárodní smlouvy, ovšem nic takového stěžovatelka netvrdí. Naopak, výslovně zdůrazňuje, že se nároku domáhá čistě podle českého zákona o důchodovém pojištění, nikoli podle Smlouvy o sociálním zabezpečení mezi Českou republikou a Kanadou (č. 1/2003 Sb. m. s.). NSS jen pro pořádek dodává, že nárok na vdovecký důchod původnímu žalobci skutečně neplynul ani z této smlouvy, jak již detailně vysvětlila žalovaná a městský soud.

[16] S ohledem na vše výše uvedené proto NSS zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s.).

[17] O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch (§ 60 odst. 1 s. ř. s.); žalované právo na náklady řízení nepřísluší (§ 60 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. srpna 2021

Zdeněk Kühn
předseda senátu